

УДК 330.341.1:338.242

Шехлович А.М.

аспірант,

Національний інститут стратегічних досліджень
при Президентові України

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕАЛІЗАЦІЮ ІНСТИТУЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

EFFECTIVENESS OF GOVERNANCE FOR IMPLEMENTING INSTITUTIONAL MECHANISMS TO PROVIDE THE STATE INNOVATIVE SECURITY

АНОТАЦІЯ

У статті проаналізовано ефективність, переваги і недоліки державного управління реалізації інституційних механізмів забезпечення інноваційної безпеки України. Встановлено, що основною причиною недостатньо ефективного державного управління інноваційною безпекою України є несформованість повноцінного інституційного середовища стимулювання інтеграції науково-дослідної та виробничої сфер із метою активізації інноваційної діяльності. Визначено рівень дієвості окремих важливих інститутів системи інноваційної безпеки держави. Ідентифіковано основні чинники, що перешкоджають активізації інноваційної діяльності. Доведено необхідність розроблення нових та вдосконалення існуючих інституційних механізмів забезпечення інноваційної безпеки України.

Ключові слова: ефективність, державне управління, інституційні механізми, інституційне середовище, інноваційна безпека.

АННОТАЦИЯ

В статье проанализированы эффективность, преимущества и недостатки государственного управления реализации институциональных механизмов обеспечения инновационной безопасности Украины. Установлено, что основной причиной недостаточно эффективного государственного управления инновационной безопасностью Украины является несформированность полноценной институциональной среды стимулирования интеграции научно-исследовательской и производственной сферы с целью активизации инновационной деятельности. Определен уровень действенности отдельных институтов системы инновационной безопасности государства. Идентифицированы основные факторы, препятствующие активизации инновационной деятельности. Доказана необходимость разработки новых и совершенствования существующих институциональных механизмов обеспечения инновационной безопасности Украины.

Ключевые слова: эффективность, государственное управление, институциональные механизмы, институциональная среда, инновационная безопасность.

ANNOTATION

The article analyzes the efficiency, advantages and disadvantages of governance for implementing institutional mechanisms to provide Ukraine's innovative security. It's established that the main cause ineffective governance of Ukraine's innovative security is unfurnished complete institutional environment of stimulation the integration of research and production spheres to intensify innovation activity. It's determined the level of effectiveness of some important institutions of the innovation security system. The main hindering factors to promote of innovative activity are identified in the article. It's proved the necessity to develop new and improve existing institutional mechanisms for providing Ukraine's innovative security.

Keywords: efficiency, governance, institutional mechanisms, institutional environment, innovative security.

Постановка проблеми. Активізація інноваційної діяльності як найбільш перспективного способу підвищення конкурентоспроможності національної економіки і подальшого її розвитку на інтенсивній основі вимагає формування повноцінної та достатньої системи державної підтримки і стимулювання розвитку інноваційної сфери. Результати оцінювання ефективності державного управління реалізацією інституційних механізмів забезпечення інноваційної безпеки держави дають змогу сформулювати висновок щодо дієвості суб'єктів інфраструктури та інститутів системи інноваційної безпеки, досконалості інструментів прямого чи опосередкованого державного управління в інноваційній та безпековій сферах, сформованості інституційного середовища стимулювання інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою активізації інноваційної діяльності. З іншого боку, аналіз ефективності державного регулювання вказаних процесів дає змогу визначити стратегічні пріоритети та заходи реформування системи інституційного забезпечення інноваційної безпеки держави.

Зауважимо, що в економічно розвинутих країнах превалює переконання про недоцільність та необхідність обмеження державного втручання (як прямого, так і опосередкованого) у розвиток ринкових процесів та максимального дотримання принципу ринкового саморегулювання. Разом із тим у країнах із трансформаційною економікою, в яких особливо гострим є питання модернізації реального сектора економіки на основі активізації інноваційних процесів, існує необхідність державного втручання в процеси створення і впровадження результатів науково-технологічної та інноваційної діяльності, що пояснюється високою інертністю сформованої ще за часів командно-адміністративної системи господарювання виробничої бази до інновацій, значними перешкодами та комерційними ризиками інноваційної діяльності включно із тривалістю науково-виробничого циклу, значними витратами, невизначеністю кінцевого результату та ін., що знижує економічну доцільність і новаторство порівняно з більш примітивними формами і способами господарської діяльності.

За таких умов роль держави є визначальною, відповідні її структури мають стати головним ініціатором та організатором інноваційно спрямованих трансформацій у системі національного господарства. Більше того, ми переконані, що на таких засадах має формуватися система економічної безпеки держави загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти державного управління інноваційною діяльністю досліджували такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як А. Гальчинський, В. Геєць, В. Гриньов, С. Ілляшенко, В. Кириленко, А. Кузнєцова, А. Мельник, Л. Тулуш, О. Шатило, Й. Шумпетер та ін. Важливі теоретичні та прикладні положення щодо реалізації інституційних механізмів та інструментів забезпечення інноваційної безпеки держави містять праці таких учених, як Ю. Бажал, С. Біла, І. Бланк, В. Воротін, В. Герасимчук, О. Іваницька, В. Мартиненко, А. Мерзляк, А. Пересада та ін. Проте, незважаючи на цінність проведених досліджень, окремі аспекти, зокрема рівень дієвості окремих важливих інститутів системи інноваційної безпеки, висвітлені не повною мірою.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активізацію зусиль держави у напрямі стимулювання формування національної інноваційної системи та посилення економічної безпеки держави стан інноваційної безпеки України залишається низьким. Це вимагає обґрунтування більш дієвих управлінських рішень, спрямованих передусім на формування і розвиток інституційного забезпечення інноваційної безпеки.

Мета статті полягає у з'ясуванні теоретико-методичних положень форм і методів державного управління інноваційною безпекою держави; характеристиці передумов, обсягів та ефективності системи державного регулювання інноваційної діяльності в Україні; визначенні інституційно-правового та інституційно-організаційного базису управління інноваційною безпекою держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державне регулювання інноваційної діяльності забезпечується законодавчими, структурними та функціональними інституціями, які встановлюють та забезпечують дотримання норм, правил, вимог в інноваційній сфері, інших напрямках господарської діяльності та взаємодію всіх підсистем національної інноваційної системи [1]. Крім того, до ключових елементів, які формують цілісний інституційний базис інноваційної безпеки держави, належить не лише нормативно-правове та організаційно-економічне, але й неформальне забезпечення, а також суб'єкти інституційної інфраструктури інноваційної діяльності, сукупність інших елементів та чинників інноваційної діяльності.

Слід зазначити, що у сфері інноваційного розвитку в Україні спостерігаються переважно негативні тенденції, обумовлені пасивною чи

низькоефективною державною політикою. Це стосується як ресурсного забезпечення, так і результативності. Низька інтенсивність інноваційних процесів, головним чином, зумовлена недосконалістю інституційного забезпечення та неефективністю механізмів державного регулювання інноваційної діяльності в частині дотримання ключових положень інституційного базису. Інституційний базис інноваційної безпеки України зберігає численні елементи та ознаки адміністративно-командної системи, для якої характерні централізоване бюрократичне управління, низька мотивація, відсутність конкуренції, інституційні «пастки» розвитку інноваційної діяльності; обмеження експериментаторства і неохочість до прийняття ризику та ін. Варто погодитися з висновками Л. Федулової, що саме недосконалість державної інноваційної політики обумовлює слабкі позиції України на світовому ринку високотехнологічної продукції та послуг [2, с. 40].

Нормативно-правове забезпечення інноваційної діяльності в Україні базується на Конституції України і складається із законів України «Про інноваційну діяльність», «Про інвестиційну діяльність», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» та ін. Загалом, інноваційна діяльність регулюється близько 120 правовими актами [3], в яких задекларовано низку регуляторних заходів, спрямованих на: створення, вдосконалення та забезпечення функціонування інноваційної інфраструктури; стимулювання підприємств, які розробляють та впроваджують інновації; надання державних гарантій погашення інноваційними підприємствами кредитів комерційних банків; підвищення рівня захисту майнових прав на вітчизняні технології тощо.

Однак існуючий нормативно-правовий базис не сприяв вагомим структурним зрушенням в інноваційній сфері, оскільки ключові положення більшості законодавчих актів не реалізуються. Саме тому і не відбулось істотного підвищення інноваційної активності суб'єктів підприємницької діяльності. Потрібно наголосити, що поряд із необхідністю вдосконалення законодавства існує проблема виконання нормативно-правових актів, що регулюють інноваційну сферу. Є всі підстави констатувати, що вітчизняні органи державного управління декларують привабливі для інноваційно активних підприємств умови введення бізнесу та не забезпечують дієві механізми пільгового оподаткування чи бюджетного фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності. В Україні реальна підтримка інноваційної діяльності взагалі відсутня.

Останніми роками закони про державний бюджет України фактично блокують потенціал

реалізації положень нормативно-правових актів України щодо фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності [4, с. 162]. Так, рівень витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт (ННТР) за рахунок держбюджету в Україні є одним із найнижчих порівняно з розвинутими країнами. Протягом останніх років фінансування науково-технічної діяльності з державного бюджету не перевищувало 0,4% ВВП за визначених ст. 34 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 13.12.1991 р. № 1978-ХІІ 1,7%. Більше того, значна частка фінансування, що виділяється, була використана не лише неефективно, але й узагалі не за цільовим призначенням. Недоліком є й те, що в нашій державі відсутній моніторинг ефективності використання бюджетних коштів на фінансування ННТР та інноваційної діяльності, що вважається суттєвим недоліком державної політики в аналізованій сфері.

Фінансування інноваційної діяльності з державного бюджету України становить менше 1% ВВП, що свідчить про невиконання державою своєї задекларованої функції щодо фінансового забезпечення розвитку вітчизняної інноваційної сфери. Разом із тим у Законі України «Про інноваційну діяльність» існують протиріччя щодо забезпечення фінансування інноваційної діяльності за кошти державного бюджету. Наприклад, відповідно до ст. 13, державна реєстрація інноваційного проекту не передбачає будь-яких зобов'язань щодо бюджетного кредитування його виконання чи іншої державної фінансової підтримки, а ст. ст. 21 та 22, що передбачають пільгове оподаткування та митне регулювання інноваційної діяльності, вилучені в 2005 р. Таким чином, державна фінансова підтримка інноваційної діяльності підприємств фактично законодавчо не інституціоналізована, тому суб'єкти господарювання змушені реалізувати інноваційні проекти переважно за власні кошти або інші зовнішні джерела їх залучення.

Недостатньо використовується і потенціал непрямого стимулювання розвитку інноваційної діяльності в Україні. Зокрема, залишається неформованою система інституційних та економічних стимулів щодо залучення позабюджетних коштів та інвестиційних ресурсів в інноваційні процеси. Практика банківського та небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні також свідчить про необхідність пошуку шляхів удосконалення цих процесів, оскільки відсоткові ставки за кредитами залишаються неприйнятно високими для інноваційно активних підприємств, а небанківські фінансові посередники розміщують свої активи на банківських депозитах та в недооцінених цінних паперах вітчизняних підприємств традиційних галузей [5, с. 230].

Так, у 2014 р. основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств – 6540,3 млн. грн. (або 85,0% загального обсягу витрат на інновації).

Кошти державного бюджету отримали дев'ять підприємств, місцевих бюджетів – 12, загальний обсяг яких становив 349,8 млн. грн. (4,6%); кошти вітчизняних інвесторів отримали шість підприємств, іноземних – 11, загальною їхньою обсягом становив 146,9 млн. грн. (1,9%); кредитами скористалося 39 підприємств, обсяг яких становив 561,1 млн. грн. (7,3%). Очевидно, що такі кількісні показники є недостатніми для забезпечення критичної зміни на краще інноваційного потенціалу конкурентоспроможності та, відповідно, безпеки національної економіки. Це зумовлено, по-перше, системною кризою інноваційної діяльності в Україні та, по-друге, дією наслідків військових дій на Донбасі, побоюванням інвесторів щодо порушення стабільності у фінансовій сфері через ризики девальваційних очікувань та скорочення основних показників функціонування вітчизняного реального сектору економіки, подорожчанням кредитних ресурсів, а також відсутністю дієвих інституційних та мотиваційних чинників залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів в інноваційні процеси. Тому з метою врівноваження дисбалансів розвитку вітчизняної інноваційної сфери органам державної влади необхідно розробити дієвий механізм залучення інвестиційних та інших ресурсів в інноваційні процеси.

Податкове стимулювання розвитку інноваційної діяльності в Україні законодавчо забезпечується недостатньо та не є стабільним. Спектр інструментів податкового стимулювання вказаних процесів неодноразово зазнавав змін і звужувався. Зокрема, у 2005 р. статтю розділу V «Особливості в оподаткуванні та митному регулюванні інноваційної діяльності» Закону України «Про інноваційну діяльність» було виключено. Податковим кодексом України гарантується лише податкове стимулювання впровадження підприємствами енергоефективних технологій шляхом звільнення від оподаткування 80% прибутку підприємств, отриманого від продажу на митній території України товарів власного виробництва за переліком, установленим Кабінетом Міністрів України, а також 50% прибутку, отриманого від здійснення енергоефективних заходів та реалізації енергоефективних проектів підприємств, що включені до Державного реєстру підприємств, установ, організацій, які здійснюють розроблення, впровадження та використання енергоефективних заходів та енергоефективних проектів [6].

Варто зазначити, що не сформовано повною мірою й інституційних умов для розвитку організаційно-економічних елементів інноваційної інфраструктури. Строк дії Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 роки» вичерпано, а нової програми, яка б сприяла створенню ефективно функціонуючих інституцій інноваційної інфраструктури, наразі не розроблено.

На сьогодні в Україні законодавчо визначено функціонування 16 технологічних парків, якими за період 2000–2013 рр. залучено інвестицій на понад 100 млн. дол. США, створено понад 3,5 тис. нових робочих місць, сплачено до бюджетів різних рівнів та державних цільових фондів 200 млн. дол. США. Однак унаслідок нестабільної та непослідовної фіскальної політики, інших засобів економічної підтримки інноваційної діяльності, невиконання державою взятих на себе зобов'язань, порушення гарантій починаючи з 2005 р. динаміка ключових соціально-економічних показників діяльності технопарків значно погіршилася. Задіяння системи стимулюючих засобів значною мірою перешкоджає узгодженості нормативно-правових актів щодо безпосередньо визначення поняття «технопарк», під яким розуміється або інноваційне підприємство (ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність»), або суб'єкт інноваційної інфраструктури (Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи»), або територія зі спеціальним режимом діяльності (Закон України «Про загальні засади створення та функціонування С(ВЕЗ)»). Така суперечливість чинить негативний вплив та не сприяє стабільності та ефективності функціонування технологічних парків.

Можна також стверджувати, що інституційно-правовий базис венчурного фінансування в Україні є недосконалим. Його функціонування регулюється положеннями і передбачає існування лише одного Закону України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)». Проте в Законі йдеться лише про інвестиційні фонди, які проводять діяльність з об'єднання (залучення) грошових коштів інвесторів для отримання прибутку від вкладень у цінні папери, корпоративні права та нерухомість, тобто інвестиції в уже існуючий бізнес, а не на розвиток інноваційної сфери. Як наслідок, вітчизняні венчурні фонди не виконують функції залучення інвестицій в інноваційну сферу, а є лише інструментом оптимізації управління активами фінансово-промислових холдингів та зниження податкового навантаження (звільнення від податку на прибуток).

Загалом, в Україні продовжується згортання діяльності венчурних фондів: у 2014 р. кількість інституцій венчурного фінансування, які припинили господарську діяльність, перевищила кількість новостворених. Так, станом на початок 2015 р. кількість венчурних фондів порівняно з початком 2014 р. зменшилась на 25, або на 0,8%, після збільшення на 6% у 2013 р. Більше того, венчурні фонди практично не вкладають кошти в високотехнологічні галузі, а переважно реалізують середньоризикові та короткострокові інноваційні проекти (сфери комп'ютерної техніки та фінансових послуг). Це стало наслідком дії низки системних внутрішніх

чинників, що сформувалися в період політико-економічної нестабільності в Україні: стагнація національного фондового ринку, впровадження законодавчих та податкових змін у сферу інститутів спільного інвестування (ІСІ), ініціювання запровадження додаткового оподаткування для ІСІ та переведення їх на загальну систему оподаткування підприємств, що суперечить світовій практиці та нівелює мотивацію до інвестування в інноваційні процеси та національну економіку в цілому через інвестиційні фонди. Для ефективного розвитку венчурного бізнесу в Україні, на нашу думку, необхідні зміни в законодавстві, зокрема прийняття нового Закону України «Про венчурні фонди», який би регламентував організаційні та правові основи їх створення і діяльності венчурних фондів, порядок державної реєстрації та контролю у сфері венчурного інвестування, особливості діяльності венчурних інноваційних фондів.

Процес створення індустріальних парків в Україні започатковано з прийняттям у 2006 р. Концепції створення індустріальних (промислових) парків в Україні [7], яка передбачала прийняття спеціального закону та нормативно-правових актів, а також реалізацію мережі пілотних проектів зі створення індустріальних парків у регіонах. Попри розроблені нормативно-правові засади створення та функціонування індустріальних парків та здійснені окремі практичні кроки механізми інституційного забезпечення та податкового стимулювання розвитку індустріальних парків в Україні залишаються повною мірою несформованими. Так, Законом України «Про індустріальні парки» система фіскальних пільг була визначена лише для індустріальних парків, включених до відповідного Реєстру, а саме для керуючих компаній та ініціаторів їх створення, а також для учасників (резидентів) у вигляді звільнення від пайової участі в розвитку інфраструктури населених пунктів (у разі будівництва об'єктів у межах індустріального парку) та сплати ввізного мита за ввезення устаткування, обладнання та комплектуючих до них, що не виробляються в Україні та не є підкакцизними товарами [8]. З огляду на складну організаційно-бюрократичну процедуру входження до Реєстру індустріальних парків України та набуття права на згадані стимули, система мотивації мала б бути поширена також і на індустріальні парки з іншими двома статусами, тобто на тих, які не включені до Реєстру індустріальних парків та зі статусом національного проекту. Враховуючи, що процес усунення вад організаційно-правового та фінансового характеру щодо створення та функціонування індустріальних парків в Україні триває, вбачається доцільним уже на цьому етапі якнайшвидше переглянути існуючу систему механізмів та інструментів стимулювання розвитку індустріальних парків і завершити її формування з урахуванням передового світового досвіду [9].

Інший важливий аспект стосується науково-дослідної та технологічної кооперації в інноваційній сфері. На сьогодні в Україні зберігаються глибокий розрив між виробництвом, наукою та освітою, низька ефективність технологічного обміну. Ключовими партнерами інноваційних підприємств є постачальники обладнання, матеріалів, компонентів або програмного забезпечення, тісні зв'язки з якими підтримують 19,6% підприємств, а також клієнти або споживачі підприємницького сектору (7,5%), тоді як співробітництво з державними науково-дослідними інститутами та освітніми установами залишається нерозвиненим – тісні зв'язки з ними підтримують лише 4,7% та 2,6% підприємств відповідно. Зауважимо, що в середньому в країнах ЄС-27 кожне третє інноваційне підприємство співпрацює з іншими підприємствами, університетами чи державними дослідними інститутами інших країн (у Данії – 56,8%, на Кіпрі – 51,4%, у Бельгії – 48,8%, Естонії – 48,6%) [10]. Це свідчить про те, що в Україні не сформувався попит на інновації і, як наслідок, у зародковому стані перебувають ринок інноваційної продукції та необхідна інфраструктура [11, с. 163].

Свідченням ефективності інституційних механізмів державного управління інноваційною сферою є міра впровадження високих технологій та об'єктів інтелектуальної власності. Так, не зважаючи на збільшення в 2014 р. порівняно з 2013 р. кількість створених або використаних високих технологій на 22,2%, кількість підприємств досліджуваної сфери знизилась на 21,3%, а їхня частка в загальній кількості промислових підприємств – до 16,6% (із 20,6%). Кількість підприємств, що створювали чи використовували високі технології, лише незначно випереджала кількість підприємств, що займалися інноваціями – на 3,8% у 2013 р. та на 0,5% у 2014 р.

Негативним аспектом є стійка та тривала тенденція до зниження активності вітчизняних суб'єктів господарювання щодо подання до Державного служби інтелектуальної власності заявок на отримання охоронних документів. Так, із 2010 р. кількість поданих заявок на винаходи стабільно знижується і в 2014 р. становила 4 813 од., що є найменшим значенням за останні п'ять років. Показник кількості заявок на корисні моделі протягом 2010–2014 рр. щорічно зменшувався (за останні п'ять років – 13,8%). До позитивного можна віднести хіба активізацію подання заявок на промислові зразки, кількість яких протягом 2010–2014 рр. лише зростала. Вважаємо вказані тенденції такими, що характеризують низький рівень використання і комерціалізації результатів наукових досліджень та розробок у цілях зміцнення конкурентоспроможності суб'єктів реального сектору та національної економіки загалом.

Слід зазначити, що важливими інституційними перешкодами активізації інноваційної

діяльності в Україні є незавершеність формування та непрозорість процесу стратегічного програмування інноваційного розвитку, а також невизначеність середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності на загальнодержавному, галузевому та регіональному рівнях. Це призводить до неможливості вироблення тактичних дій органів державної влади щодо реалізації інноваційної політики, а обмежені фінансові ресурси концентруються переважно в «старопромислових» галузях.

Так, результати проведеного моніторингу реалізації в 2014 р. середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня свідчать, що із 53 затверджених урядом середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня профінансовано лише 40 (75,5%), що на 12 більше, ніж у 2013 р. (28, або 52,8%) [12, с. 135].

Найбільшу частку бюджетних коштів (58,4 млн. грн., або 46,3%) від загального обсягу фінансування середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня, як і в 2013 р., спрямовано за напрямом «Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу», найменшу (1240,55 тис. грн., або 1,0%) – за середньостроковими напрямками стратегічного пріоритету «Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики». Таким чином, реалізація державних програм в інноваційній сфері насамперед унеможливується через відсутність державного фінансування та ефективних механізмів залучення коштів приватних інвесторів.

Іншим важливим недоліком є й те, що в Україні так і не завершено процес формування інституційно-організаційної компоненти забезпечення інноваційної безпеки держави, що проявляється у розпорошенні та дублюванні функцій між кількома центральними органами виконавчої влади, відсутності належного рівня координації дій між державними і недержавними інституціями підтримки і стимулювання розвитку інноваційної діяльності. Численні інституції, які належать до різних юрисдикцій, конкурують між собою в умовах обмежених ресурсів.

Так, донедавна функції центрального органу виконавчої влади, що реалізовує державну інноваційну політику, виконувало Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України, однак у червні 2014 р. воно було реорганізоване у Державне агентство з питань електронного врядування в Україні. Правонаступником Держінформнауки з питань реалізації державної політики у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, а також трансферу технологій стало Міністерство освіти та науки України [13]. Крім того, у нашій державі на посилення інноваційної безпеки також

спрямовується діяльність регіональних наукових центрів Національної академії наук України і Міністерства освіти і науки України, обласних підрозділів Українського науково-дослідного інституту науково-технічної і економічної інформації, перетворених у державні комерційні підприємства – центри науково-технічної інформації та інновацій. Як наслідок, існуюча система органів державного регулювання характеризується складністю організаційної структури управління інноваційною безпекою, яка містить значну кількість інституцій, проте жодна з цих структур ефективно не функціонує та не є відповідальною за інноваційну політику як єдиний представник уряду.

Висновки. На сучасному етапі розвитку економіки в Україні ще не сформовано повноцінної та раціональної системи державного управління реалізації інституційних механізмів забезпечення інноваційної безпеки. На це вказують як невеликі обсяги науково-технічної та інноваційної діяльності, їх невисока ефективність, так і недостатня роль у зміцненні конкурентоспроможності економіки. На це є об'єктивні системні причини, адже істотними недоліками характеризуються більшість використовуваних у практиці механізмів та інструментів державного регулювання аналізованої сфери, а саме нормативно-правового регулювання, податкової та фінансово-кредитної політики, адміністративних, організаційно-інституційних, соціально-психологічних, інформаційно-роз'яснювальних та планових засобів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Розпорядження КМУ від 17.06.2009 р. № 680-Р «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» // Урядовий кур'єр. – 2009. – № 114.
2. Федулова Л.І. Стан та проблеми України в контексті розвитку ринків високотехнологічних товарів та послуг / Л.І. Федулова // Наука та інновації. – 2009. – Т. 5. – № 3. – С. 40–48.
3. Дегтяр А.О., Крюков О.І. Правове забезпечення державного регулювання інновацій в Україні / А.О. Дегтяр, О.І. Крюков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/DeBu_2011_2_3.pdf.
4. Власюк О.С. Економічна безпека України в умовах ринкових трансформацій та антикризового регулювання / О.С. Власюк. – К. : ДНУ «Акад. фін. управління», 2011. – 474 с.
5. Інноваційно-інвестиційна і технологічна безпека трансформації регіональних економічних систем : [монографія] / М.А. Хвесик, А.В. Степаненко, Г.О. Обиход [та ін.] ; за наук. ред. акад. НААН України М.А. Хвесика. – К. : Наукова думка, 2013. – 487 с.
6. Шевченко А.В. Інституційні засади формування інноваційної моделі розвитку у промисловості України. Аналітична записка / А.В. Шевченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1300/>.
7. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції створення індустріальних (промислових) парків в Україні» від 01.08.2006 р. № 447 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/447-2006-%D1%80>.
8. Закон України «Про індустріальні парки» від 21.06.2012 р. № 5018-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17>.
9. Єгорова О. Удосконалення економічних механізмів збалансування територіального розвитку (на прикладі створення індустріальних парків) / О. Єгорова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/ter_rozvitok-0649e.pdf.
10. Скиба М. Щодо першочергових заходів з активізації інноваційної діяльності в Україні / М. Скиба. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/654/>.
11. Фінансування інноваційної діяльності у розрізі середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня у 2014 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files.pdf>.
12. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України» від 16.10.2014 р. № 630 // Урядовий кур'єр. – 2014. – № 225.